Č.j.: VP/S 73/02-160 V Brně dne 29. dubna 2004

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v řízení zahájeném dne 5.6.2002 na základě žádosti České republiky - Ministerstva financí ze dne 30.5.2002 č.j. 501/46251/2002 o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory podle § 6 odst.1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře v platném znění ve spojení s § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), rozhodl podle § 6 odst. 4 písm. a) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře v platném znění takto:

Správní řízení ve věci výjimky ze zákazu veřejné podpory formou navýšení základního kapitálu společnosti OSINEK, a.s. ve výši 3,5 mld. Kč vkladem Fondu národního majetku České republiky za účelem koupě akciového podílu ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s.

s e z a s t a v u j e.

Odůvodnění:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 5.6.2002 žádost o povolení výjimky (dále jen „žádost“) podle § 6 odst. 1 zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře (dále jen „zákon“), kterou podala Česká republika - Ministerstvo financí dopisem ze dne 30.5.2002, č.j. 501/46251/2002.

Údaje získané z žádosti o povolení výjimky :

- navrhovatelem veřejné podpory je Ministerstvo financí,
- ministerstvem odpovědným za poskytnutí veřejné podpory je Ministerstvo financí,
- kontaktní osobou je Ing. Vojtěch Vízek, ředitel odboru 50,
- základem pro poskytnutí veřejné podpory je usnesení vlády ČR č. 131 ze dne 4.2.2002,

- jako forma poskytnutí veřejné podpory je uvedeno přímé poskytnutí finančních prostředků.

Podklady pro rozhodnutí

- žádost o povolení výjimky podle ustanovení § 6 zákona spolu s průvodním dopisem,
- Příloha k žádosti o povolení výjimky ,
- dopis Ministerstva financí ze dne 26.6.2002 č.j. 501/60836/2002, ve věci doplnění údajů potřebných k posouzení žádosti,
- Usnesení vlády ČR č. 435 ze dne 22.4.2002, ke Zprávě o postupu jednání o restrukturalizaci ocelářského průmyslu v České republice,
- Usnesení vlády ČR č. 131 ze dne 4.2.2002, o postupu Programu restrukturalizace ocelářského průmyslu v České republice,
- Národní program – Shrnutí,
- Informace pro 29. plenární schůzi RHSD dne 18.4.2002 – Zpráva o postupu jednání o restrukturalizaci ocelářského průmyslu v České republice,
- Aktualizovaný Národní program restrukturalizace českého ocelářského průmyslu – Shrnutí,
- Znalecký posudek č. 3/2002 – Stanovení hodnoty majetku, a to 98,96 % akciového podílu společnosti VÍTKOVICE, a.s. se sídlem Ostrava – Vítkovice, Ruská 2887/101 ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. se sídlem Ostrava – Hulváky, Štramberská 2871/47 za účelem jeho prodeje společnosti OSINEK, akciová společnost se sídlem Ostrava – Vítkovice, Ruská 101,
- Revize Znaleckého posudku č. 2824/01 č. 23/2002,
- Podnikatelský záměr společnosti OSINEK, a.s. – Akvizice VÍTKOVICE STEEL, a.s.

Charakteristika podpory

Posuzovaným opatřením v rámci správního řízení je zvýšení základního kapitálu společnosti Osinek a.s. na základě usnesení vlády č. 131 ze dne 4.2.2002 až o 7 mld. Kč vkladem Fondu národního majetku České republiky za účelem získání společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. ve výběrovém řízení.
Zvýšení základního jmění společnosti OSINEK, a.s. proběhlo v těchto krocích a na základě následujících rozhodnutí valné hromady:

a) Rozhodnutí FNM ČR jako jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady ze dne 28.2.2002, bod II., odst. a): Jediný akcionář rozhodl o zvýšení základního kapitálu společnosti ze stávajících 254 030 000 Kč o 2 300 000 000 Kč na 2 554 030 000 Kč. Upisování akcií nad částku navrhovaného zvýšení základního kapitálu se připouští až do výše 7 000 000 000 Kč.

b) Rozhodnutí FNM ČR jako jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady ze dne 18.3.2002, bod III.: Jediný akcionář určuje konečnou částku zvýšení základního kapitálu společnosti OSINEK, a.s. se sídlem Ruská 56, č.p. 397, Ostrava-Vítkovice, PSČ 706 02, IČ 00012173 ve výši 3 500 000 000 Kč.

c) Smlouva o upsání akcií ze dne 18.3.2002 bod II.: Společnost a upisovatel ujednávají, že za podmínek stanovených touto smlouvou upisuje 35 ks kmenových akcií na jméno

o jmenovité hodnotě 100 000 000 Kč každá, v listinné podobě, v emisním kursu 100 000 000 Kč za každou akcii. Bod IV.: Všechny akcie uvedené v čl. II. této smlouvy Fond národního majetku České republiky upisuje a splatí peněžitým vkladem takto : 30 % emisního kursu upsaných akcií nejpozději do 21.3.2002 na zvláštní účet společnosti. Zbylých 70 % emisního kursu upsaných akcií je upisovatel povinen splatit nejpozději do 28.4.2002.

Právní analýza

Podle § 1 odst. 1 zákon o veřejné podpoře upravuje postup při posuzování slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody (sdělení č. 7/1995 Sb., o sjednání Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé). Čl. 64 odst. 1 bodu. iii) Evropské dohody stanoví, že neslučitelná s řádným působením této dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a Společenstvím, je jakákoliv veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží. Čl. 3 Evropské dohody stanoví, že Rada přidružení přijme do tří let od vstupu této dohody v platnost nezbytná pravidla pro provádění odstavců 1 a 2. Tato pravidla byla přijata dne 24.6.1998 s účinností od 11.7.1998 (sdělení č. 225/1998 Sb., o sjednání Rozhodnutí č.1/98 Rady přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé ze dne 24.6. 1998 o přijetí prováděcích pravidel pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bodu iii) a odst. 2, podle čl. 64 odst.3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi ES a jejich členskými státy na straně jedné a Českou republikou na straně druhé, a v čl. 8 odst. 1 bodu iii) a odst. 2 Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESUO, dále jen „Prováděcí pravidla“). Čl. 2 Prováděcích pravidel stanoví, že posouzení slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře a programů s Evropskou dohodou bude probíhat na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 92 Smlouvy o založení Evropského společenství, včetně současné a budoucí sekundární legislativy, systémů, směrnic a dalších příslušných administrativních nařízení platných v ES, jakož i precedenčního práva Soudu první instance a Soudního dvora a zvláštních pokynů, které budou vypracovány podle článku 4 odst. 3 Prováděcích pravidel.

V § 3 písm. a) zákona se stanoví, že veřejnou podporou se rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním orgánem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků. Dle § 2 odst.1 zákona o veřejné podpoře je veřejná podpora poskytovaná způsobem narušujícím nebo hrozícím narušení soutěže, tím, že zvýhodňuje určité podnikání nebo odvětví výroby, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské Unie, neslučitelná se závazky České republiky vyplývajícími z Evropské dohody a je zakázána. Dle § 2 odst. 2 zákona o veřejné podpoře platí zákaz veřejné podpory podle odst. 1 pokud tento zákon nestanoví jinak nebo pokud Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nepovolil výjimku.

V řízení o povolení výjimky podle § 6 zákona při posuzování otázky, zda se jedná o veřejnou podporu, je třeba vycházet z definičních znaků zakázané veřejné podpory stanovených v § 2 odst. 1 zákona. Veřejnou podporou se dle § 3 písm. a) zákona rozumí jakákoliv forma podpory, včetně programů veřejné podpory, poskytovaná Českou republikou, ministerstvem, jiným správním úřadem, orgánem samosprávy nebo poskytovaná z veřejných prostředků.

Pokud je tato podpora poskytována způsobem narušujícím nebo hrozícím narušením hospodářské soutěže tím, že zvýhodňuje podnikání nebo odvětví výroby v míře, v níž může být dotčen obchod mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie, jedná se o zakázanou veřejnou podporu ve smyslu § 2 zákona.

Společnost OSINEK a.s. je společnost založená dle obchodního zákoníku a je 100 % vlastněná Fondem národního majetku České republiky. V rámci usnesení vlády č. 131 ze dne 4.2.2002 souhlasila vláda se zvýšením základního kapitálu společnosti OSINEK, a.s. až do výše 7 mld. Kč za účelem účasti v tendru na koupi majetkového podílu VÍTKOVICE, a.s. ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. Vzhledem k tomu, že jak společnost VÍTKOVICE a.s. a VÍTKOVICE STEEL, a.s., tak i společnost OSINEK a.s. jsou dceřinné společnosti FNM ČR, bylo nezbytné dle § 55 a) 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v platném znění, aby prodávající společnost VÍTKOVICE, a.s. nechala vypracovat Znalecký posudek na stanovení hodnoty majetku, a to 98,96 % akciového podílu společnosti VÍTKOVICE, a.s. ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. za účelem jeho prodeje společnosti OSINEK, a.s. Z tohoto důvodu byl vypracován revizní posudek Ing. Aleše Galatíka, kterým došlo k revizi původního znaleckého posudku č. 2824/01, kterým byla oceněna část podniku VÍTKOVICE, a.s. D200 – Ploché výrobky za účelem vkladu do VÍTKOVICE STEEL, a.s.

Při posuzování kupní ceny se Úřad zaměřil zejména na 2 znalecké posudky vypracované bezprostředně v souvislosti s prodejem VÍTKOVICE STEEL, a.s.

a) posudek č. 3/2002, vypracovaným dne 15.3.2002 Ing. Jitkou Čočkovou na základě objednávky VÍTKOVICE, a.s., byla stanovena hodnota 98,96 % podílu akcií ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. na 3.066.038 tis. Kč.
b) posudek č. 23/2002, jímž se provádí revize znaleckého posudku č. 2824/01, vypracovaným dne 7.3.2002 Ing. Alešem Galatíkem na základě písemné objednávky společnosti OSINEK, a.s., byla stanovena hodnota 98,96 % podílu akcií ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. na 3.237.418 tis. Kč. Tímto posudkem došlo ke snížení ocenění dle původního znaleckého posudku č. 2824/01, kterým byla oceněna část podniku VÍTKOVICE, a.s. D200 – Ploché výrobky (dnes VÍTKOVICE STEEL, a.s.), aktualizovaného ke dni 31.7.2001 na částku 3.472.213 tis. Kč, což znamená snížení o 234.795 tis. Kč (tj. o 7,25 %).

Ačkoliv výsledná kupní cena, která činila 3.310.000 tis. Kč, převýšila oba zmiňované posudky, dospěl Úřad na základě své analýzy k závěru, že kupní cena byla stanovena na tržním základě. Tento fakt potvrzuje zejména skutečnost, že cena byla stanovena v rámci transparentního a otevřeného výběrového řízení, při neznalosti výše nabídek ostatních účastníků veřejné soutěže.
Tržní chování společnosti OSINEK, a.s. při stanovení kupní ceny podporuje také posudek Ing. Galatíka, v němž se na str. 42 praví: „*lze závěrem konstatovat, že znalec při revizi takového rozsahu se ze zcela zjevných příčin drží, z důvodů opatrnosti, na spodní hranici ocenění*“
Úřad dále zkoumal chování společnosti OSINEK, a.s., respektive jejího 100 % vlastníka FNM ČR. Dle názoru Úřadu FNM ČR v případě navýšení základního jmění své dceřinné společnosti OSINEK, a.s., postupoval v souladu s principem soukromého investora, neboť FNM ČR uskutečnil nákup podílu ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. za tržní cenu. Realizace uvedené transakce umožnila dokončit restrukturalizaci spojenou s následnou privatizací společnosti VÍTKOVICE, a.s., která na základě výnosu z předmětné transakce mohla výrazně snížit své závazky. Při posuzování transakce Úřad přihlédl i k tvrzení společnosti OSINEK, a.s., dle něhož bylo účelem koupě VÍTKOVICE STEEL, a.s. ochrana

toolingového úvěru ve výši 1,8 mld. Kč, které mohlo být ohroženo při možném podání návrhu na konkurz společnosti VÍTKOVICE, a.s. Dále Úřad akceptoval tvrzení společnosti OSINEK, a.s. v němž uvádí, že uvedená společnost koupila společnost VÍTKOVICE STEEL, a.s. za účelem zhodnocení svých prostředků, tj. za účelem dosažení zisku. Návratnost investice společnosti OSINEK, a.s., byla kalkulovaná na základě podnikatelského záměru z března 2002 na necelých 8 let. V předloženém Podnikatelském záměru společnosti OSINEK, a.s. na akvizici společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. je uvedena kalkulace, že tento podnikatelský záměr prokazuje efektivnost zhodnocení vložených prostředků, neboť vnitřní výnosová míra této akvizice je ve výši 12 % a to je výrazně vyšší než možné zhodnocení finančních prostředků jinými způsoby.
Úřad dospěl k závěru, že navýšení základního kapitálu společnosti OSINEK, a.s. za účelem účasti ve výběrovém řízení na koupi podílu ve společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. nenaplňuje jeden ze znaků veřejné podpory uvedený v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o veřejné podpoře,a to z důvodu, že společnosti OSINEK, a.s. nebyla poskytnuta žádná výhoda, protože FNM ČR pouze optimalizoval strukturu své skupiny, když investoval volné prostředky k převedení ziskové společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. z mateřské skupiny VÍTKOVICE, a.s., čímž realizoval její přímé ovládnutí skrze jím přímo ovládanou dceřinou společnost OSINEK, a.s. Ovládnutí společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. tímto zajistí lepší výkon akcionářských práv FNM ČR a následně lepší pozici FNM ČR při privatizaci strategickému investorovi. Tímto krokem, tedy vyvedením společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. z mateřské skupiny VÍTKOVICE, a.s. umožnil privatizaci mateřské společnosti VÍTKOVICE, a.s. u které bylo vždy v úmyslu ji privatizovat jako neocelářskou společnost.
Koupě společnosti VÍTKOVICE STEEL, a.s. FNM ČR prostřednictvím společnosti OSINEK, a.s. byla uskutečněna za tržní cenu, přičemž transakce měla podobu restrukturalizace aktiv uvnitř skupiny FNM ČR respektive společnosti OSINEK, a.s. Uvedenou koupí získala společnost VÍTKOVICE, a.s. dostatečné prostředky, které společně s dalšími finančními prostředky, získanými z prodeje dalších aktiv, sloužily pro uspokojení věřitelů ze soudního vyrovnání a společnost VÍTKOVICE STEEL, a.s. byla vyvedena z neocelářské skupiny. FNM ČR prostřednictvím OSINEK, a.s. realizoval svoji investici.

Z výše uvedeného vyplývá, že navýšením základního jmění společnosti OSINEK a.s. mateřským FNM ČR nedochází k poskytnutí veřejné podpory OSINKU a.s., protože tímto proběhla restrukturalizace aktiv uvnitř skupiny společností ve vlastnictví FNM ČR. Úřad proto zastavuje řízení o povolení výjimky ze zákazu veřejné podpory pro společnost OSINEK a.s. z důvodu, že se nejedná o veřejnou podporu a dopad toho opatření na společnost VÍTKOVICE, a.s. resp. VÍTKOVICE STEEL, a.s. je dále posouzen i ve správním řízení VP/S 5/00-160.

Závěr

Dne 15.4.2004 byl účastníku řízení doručen dopis č.j. 757/04-160 ze dne 13.4.2004, který byl doručen i faxem dne 13.4.2004. V tomto dopise bylo účastníku řízení doručeno vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, případně navrhnout jeho doplnění. Práva nahlédnutí do spisu účastník řízení dne 13.4.2004 využil. Doplnění spisu nenavrhl.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí lze do 15 dnů ode dne jeho doručení podat rozklad k předsedovi Úřadu, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, odbor veřejná podpora, Brno, Joštova 8. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Mgr. Kamil Rudolecký
ředitel odboru veřejná podpora

Obdrží:

Ministerstvo financí
Letenská 15
118 10 Praha 1